

ואי תפס לא מפקינן מיניה -

And if he seized, we do not extract it from him

OVERVIEW

The גמרא concludes that פ"נ קנסא and it cannot be collected (from the מזיק) in בבל. However if the מזיק is תופס (the property of the מזיק, up to the value of his היזק) we allow him to keep it. תפיסא puts restrictions on this תוספות.

אומר רבינו תם דוקא אי תפס [המזיק עצמו כגון] כלב או השונרא קאמר דלא מפקינן -
The ר"ת says this ruling that if the seized payment, בי"ד does not extract it from him, is only if the seized [the מזיק itself, for instance if he seized] the dog or the cat (that damaged), it is only then that the גמרא states that בי"ד does not extract it from him -

דבמזיק¹ הקילו חכמים שיוכל להחזיק בו² אם לקחו בשעת ההיזק³ -
For concerning the מזיק, the חכמים were lenient that the ניזק may hold on to it if he took it at the time of damage -

אבל מידי אחרינא לא -
However concerning anything else, the ניזק cannot seize it and keep it -

דאי בכל דבר שיתפוס לא מפקינן יבא לידי תקלה -
For if the ruling would be that whatever the ניזק seizes we do not extract it from him, it will result in a debacle -

דהיום או למחר יגזול כל אשר לו ולא נוציא ממנו -
For either today or tomorrow the ניזק will rob all that the מזיק possesses and בי"ד will not extract it from him -

דאין אנו דנין דיני קנסות⁴ וזה יפסיד יותר ממה שהזיק -
since we do not judge דיני קנסות (א"י), and the מזיק will lose more than he damaged.⁵

anticipates a difficulty: תוספות

והא דאמר בכיצד הרגל (לקמן דף יט, ב) ההוא חמרא דאכל נהמא ופלסיה לסלא -

¹ The דבר המזיק has to be destroyed anyways (see the גמרא and ובין בד"ה ובין). See 49 הערה.

² See 'Thinking it over # 2.

³ The commentaries explain that (according to the ר"ת) the תפיסה may take place only בשעת ההיזק, but not after the דבר המזיק is back בברשות הבעלים.

⁴ See 'Thinking it over # 3.

⁵ It would seem that if he was תופס the דבר המזיק it would not be (such) a תקלה if the דבר המזיק is worth more than the היזק, since it is a דבר המזיק and needs to be destroyed. See footnote # 1.

And that which the גמרא states in פרק כיצד הרגל, 'there was this donkey who ate bread and chewed up the bread basket -

וחייביה רב יהודה אנהמא נזק שלם ואסלא חצי נזק -

And obligated the owner of the donkey to pay full damages for the bread (מדין שן) and ח"נ for the basket (מדין קרן). ⁹ (משונה since it is). This concludes the גמרא. The question is how could רב יהודה obligate him to pay a ח"נ (which is a קנס) in בבל.

replies; תוספות

מיירי בתפס או היה דוחקו על ידי שמתא⁶ דקבעיה זימנא לארץ ישראל:

It happened that he seized the donkey as payment; therefore he was able to keep it. Or the נזק pressured him (to pay) through a threat of a שמתא, for he set up a time for the litigants to go to א"י where they are קנסות דיני.

SUMMARY

דבר המזיק ובשעת ההיזק is valid provided it is the תפיסא.

THINKING IT OVER

1. Does this rule of the ר"ת (that תפיסא is only עצמו) apply only to קרן where the מזיקים is only מגופו or does it apply in other cases of מזיקים which pay העלייה (however we do not judge them ⁷בזה"ז)?⁸

2. This rule of מפקינן לא תפס; ואם תפס לא מפקינן; is it a תקנת חכמים or is it דאורייתא?⁹

3. argues that if the נזק would be allowed to be תופס anything then he will steal everything and בי"ד will not be able to be מוציא from the נזק since we are not ¹⁰. דן דיני קנסות. Seemingly if the נזק took more than he is entitled too, then he is a מזיק (to the נזק) (גזול); why should the בי"ד not be able to obligate the (גזול) to return (to the נזק) whatever is more than his damages?¹¹

⁶ A שמתא is a type of a חרם that the רבנן place on anyone who does not obey their ruling. The נזק (seemingly) was forced to either pay him or go to א"י under the threat of the שמתא (רב יהודה) (by יהודה).

⁷ A case in point would be אסור"מ שהניח בראש גגו ונפלו ברוח מצויה which we are not ¹²בזמה"ז דן. Can he be the תופס אסור"מ as payment?

⁸ See חי' ר"נ אות תקמג and אמ"ה.

⁹ See סוכ"ד וחי' ר"נ.

¹⁰ See footnote # 4.

¹¹ See סוכ"ד אות לב. (Others say that דיני גזילות means תוספות). See also אמ"ה וכו' וכו'.